

M a r a t G a b i d u l l i n

MEMORIILE
UNUI MERCENAR
DIN GRUPUL
WAGNER

Traducere din limba franceză de Alina Pavelescu

Prefață de Ksenia Bolșakova și Alexandra Jousset

În trecătoare

Goreț era unul dintre acei oameni pentru care nici religia, nici naționalitatea, nici locul de origine nu aveau importanță. Acest cecen, care zâmbea mereu cu dinții lui de aur și nu se descuraja niciodată, îți inspira imediat încredere prin simplitatea lui și se înțelegea cu ușurință cu toți membrii marii confrerii multinaționale care era legiunea. Îl cunoscusem în timpul primei mele misiuni în Siria. *Goreț*, care nu își părăsise niciodată arma de la vârsta la care căpătase dreptul s-o poarte, era mereu gata să plece la luptă, fără fasoane. Altădată, acest luptător experimentat făcuse parte dintr-o unitate azi desființată, deoarece căzuse în dizgrația președintelui cecen Ramzan Kadîrov. Atunci se alăturase SMP. Din simplul soldat, devenise șef de grupă în unitatea lui *Ratnik*.

După ce a coborât din Kamaz, *Goreț* a intrat în cort și, ca de obicei, s-a și apucat de povestit o istorioară amuzantă. Conținutul nu avea importanță – narațiunea în sine te făcea să râzi. Vorbele lui, deformate de un accent puternic, provocau întotdeauna hohote de râs. După această introducere, s-a așezat lângă foc, sălutat călduros de toată lumea. Ibriul, înnegrit de mizerie, a dat pe-afară apa fierbinte, care s-a evaporat sfârâind pe pietrele fierbinți ale sobei improvizate, în grabă, în cortul nostru, într-o nișă de piatră. Într-un asemenea adăpost te puteai instala liniștit,

apărat de vântul pătrunzător de la munte și de eventualele tiruri inamice. Ca de obicei, discuția se învârtea în jurul unor subiecte mărunte: simțeau nevoia să vorbești, să nu te mai gândești la război, la frigul pătrunzător, la experiențele neplăcute din zilele precedente și la permanenta tensiune nervoasă. Trebuia să înaintăm prudent până în vârful coastei, străduindu-ne să nu ne lăsăm prinși între tirurile încrucișate ale jihadiștilor. Numai în ajun, geniștii dezamorsaseră vreo zece mine. Frigul și ploaia sporeau nevoia de a te destinde, de a te așeza sau, dacă era cu putință, de a sta întins la căldură și a te gândi la altceva decât la stâncile pustii și la perspectiva de a muri ucis de un obuz sau de o mină. Asta am și făcut, profitând de căldura focului și de cafea, așteptând zorii pe vârful aceluia lanț muntos pe care tocmai îl preluaserăm sub controlul nostru.

Dikii („Sălbaticul”), un servent de mortier, tocmai terminase o lungă poveste despre experiența sa în calitate de comandant al unei baterii de artilerie, într-o unitate din Daghestan, una dintre republicile meridionale rusești, în Caucazul de Nord. Problemele armatei regulate îi preocupau în continuare pe mercenari. Dacă, din diverse motive, abandonaseră serviciul militar, toți rămăseseră în primul rând soldați. Știam din experiență situația armatei ruse și cunoșteam perfect toate dedesubturile. N-aveam decât dispreț față de înaltul comandament, care transformase forțele armate ale țării într-un circ permanent: biatlon de tancuri, forumuri, exerciții de paradă – numai spectacol. *Dikii* povestea cum *djighiții*¹ din împrejurimi transformaseră serviciul militar într-o formă de parazitism: deși primeau sume frumoșele pentru îndeplinirea atribuțiilor, nu veneau decât în ziua de salariu, dar le dădeau, în mod evident, o parte din banii primiți superiorilor lor.

¹ Cavaleriști de elită din Asia Centrală și din Caucaz și, prin extensie, denumire dată bărbaților din acele regiuni (n. a.).

În consecință, nivelul trupelor era slab, iar comandanții nu aveau nicio autoritate, fiindcă aveau obiceiul de a închide ochii, fie la presiunea propriilor superiori lacomi, fie fiindcă ei înșiși acceptau regulile jocului.

— Fiecare face ce poate! a aruncat *Bandit*.

— Și tu, *Dikii*, de ce nu te-ai opus acestui sistem rușinos?

— Doar nu era să fac singur pe eroul. Tu te-ai ridica împotriva sistemului?

— Să te ridici împotriva sistemului este ca și cum te-ai ridica împotriva propriului tău popor, a răspuns o voce din fundul corului. În ambele cazuri vei fi considerat vinovat. Toată lumea era mulțumită de acel aranjament. Ofițerii, care erau unși, localnicii, care nu mișcau un deget, comandantul, care își primea cadourile și rapoarte în regulă. Dacă te revolți, îți faci mulți dușmani.

— Funcționarii sunt toți niște jigodii, n-au nimic sfânt, nici patria, nici drapelul, vor doar să-și umple buzunarele.

— Același rahat este în toată Rusia, nu doar în Caucaz. Totul se negociază: să îți vezi numele pe o listă sau să nu faci serviciul militar. Candidaturile pentru decorații sunt vândute, se face comerț cu posturi. Armata este un mare bazar de multă vreme, totul se vinde și se cumpără. Nu există niciun simț al onoarei, al datoriei, nimic.

Vorbisem pe un ton calm, așezându-mă pe un taburet pliant, pe care mi-l cedase politicos *Dikii*.

— Li se dau apartamente, li se măresc salariile, le crește prestigiul, a zis *Tatarin* („Tătarul”), ridicându-și palma în sus.

— Când vor începe să își facă datoria în mod cinstit?

— Sunt la fel de bolnavi ca restul societății. În 2015, înainte de misiune, programasem o ședință de tir, voiam să mă antrenez puțin la mânăuirea pistolului. Când am ajuns acolo, am găsit forțele speciale ale brigăzii. În timp ce soldații se antrenau făcând mișcări stupide, ofițerii aduseseră salam și își mestecau

sendvișurile. I-am întrebat: „Stați mult?”; și mi-au răspuns: „Din nefericire, da! Avem inspecție de la Moscova, ne-au trimis să exersăm. Vor veni curând să filmeze”. Asta e. Chiar și pentru un ofițer din forțele speciale, antrenamentul a devenit o povară. „Din nefericire”, a mai zis o dată, în timp ce soldații lui alergau ca niște tâmpiți. La ce bun toate astea? Pierdere de timp și de energie. Asta este armata de care se debarasase Serdiukov¹ pentru a porni pe calea renașterii. Nu se satură niciodată, se plâng tot timpul. Ni-ciunul nu se gândește la profesionalism și la ce înseamnă să lupți.

Am scuipat pe jos și am înghițit o gură de cafea...

Inamicul, aflat foarte aproape, ne-a amintit de prezența sa și ne-a întrerupt conversația. Un proiectil, tras dintr-un tun ascuns undeva în partea de nord, într-un colț al contraforturilor, a trecut pe deasupra pozițiilor noastre și s-a lovit de marginea stâncoasă. Gata cu vorbăria, eram toți pe picior de luptă.

Apucând încărcătoarele radio, *Goreț* a sărit imediat pe scara Kamazului și i-a ordonat șoferului să ducă vehiculul mai jos de pozițiile mortierelor. Echipajele s-au grăbit către tunuri, observatorii și-au ațintit binocurile către câmpul din fața lor, căutând tunurile *dukhi*. Imediat, un al doilea proiectil a zburat pe deasupra noastră și a explodat undeva în spate. Atât le-a fost de ajuns tunurilor noastre pentru a riposta, țintind după scânteia deflagrației. Duelul n-a durat mult, tirurile inamice s-au oprit repede, fără a fi făcut nicio pagubă de partea noastră.

Soarele se ridica, încălzea stâncile, iar vântul, schimbându-și direcția, se mai potolise. De pe vârful crestei, câmpul semăna cu un misterios organism viu care fusese jupuit. Această impresie o

¹ Anatoli Serdiukov, ministru rus al Apărării între 2007 și 2012, care avea drept misiune să reformeze armata, a fost destituit după un mare scandal de corupție. Serdiukov este cunoscut și fiindcă a privatizat anumite servicii din cadrul Ministerului Apărării (n. a.).

aveai mai ales atunci când soarele încă nu trecuse de coama muntelui, iar stâncile nu se vedeau încă bine. Culorile schimbătoare ale solului îl făceau să arate ca un țesut muscular, iar râurile secate care îl străbăteau arătau ca o rețea de vene și artere. Deșertul respira. Când te apropiai, munții care, din depărtare, păreau netezi, îți descopereau deodată numeroase grote, depresiuni și promontorii până atunci ascunse. Aici, totul era amețitor.

Din vârful nostru, vedeam de departe o creastă de munte de aceeași înălțime, ultima pe care mai trebuia să o cucerim înainte de a ajunge la marele deșert Al-Shaer și la câmpurile lui de petrol, pe care urma să le cucerim de la Statul Islamic. Inamicul era în așteptarea ofensivei noastre și se pregătea. Jihadiștii nu intenționau să cedeze fără luptă ceea ce considerau deja că era teritoriul lor. Luptele aveau să fie grele și sângeroase.

Înaintarea era grea. Nu parcurgeam mai mult de un kilometru pe zi, creastă după creastă, așteptându-ne la un atac din spatele fiecărei faleze. Apoi, trebuia să deminăm tot timpul drumul...

Înaintaserăm simultan din mai multe direcții și, după ce am ocupat înălțimile, am ajuns pe un alt versant al muntelui. Inamicul se retrăsese fără luptă. În timpul manevrei finale, când se pregăteau să taie drumul care traversa depresiunea, oamenii lui *Ratnik* au avut de înfruntat un grup de jihadiști mai tenace decât ceilalți, care refuzau să-și părăsească bastionul. După o scurtă bătălie, adversarii și-au abandonat armele grele, neluând cu ei decât morții și răniții. Circumstanțele ciocnirii au surprins inițial pe toată lumea: de ce lăsaserăm să fugă inamicul aflat în bătaia puștii? Explicația a venit mai târziu și ținea de indecizia comandantului de pluton, *Ziat* („Ginerele”), care, în bătălia care a urmat, și-a arătat toată micimea calităților.

Ceea ce am descoperit de cealaltă parte a culmii ne-a demonstrat, o dată în plus, incapacitatea armatei siriene de a lupta. Pe toată lungimea platourilor înalte fuseseră construite fortificații în

direcția inamicului, cu amplasamente echipate pentru a găzdui armament greu. Aceste adăposturi conțineau acum resturile camionetelor americane incendiate, pe care fuseseră montate mitraliere de mare calibru. Astfel de poziții puteau face față unui asediu de câțiva ani, dar, judecând după numărul mic de tuburi folosite, bătălia fusese scurtă. Așa cum o demonstrau scheletele roase de șacali, soldații fugiseră în grabă, fără a mai recupera trurile propriilor camarazi. Nu este de mirare că Israelul a reușit să învingă armatele a trei state arabe în șase zile¹...

Ne-am instalat, așadar, pe aceste poziții care fuseseră abandonate de armata siriană. Jos, în apropiere, acolo unde începe valea Al-Shaer, în crevase și în adăposturi de beton, stăteau ascunși *dukhi*, înfuriați de apariția mercenarilor ruși. Asigurându-se că totul era sub control, *Ratnik* a decis să se întoarcă în tabără. Eu și *Madrid* l-am urmat. Drumul șerpuia printr-o strâmtoare îngustă, între două blocuri de rocă netedă, pe alocuri nu mai largă decât umerii noștri. Uneori, poteca trecea peste o falie pe unde curgea apă venită de pe vârfurile din vecinătate – de aici, se vedeau streșinile de pietre, deasupra unor grote care ar fi putut adăposti un întreg trib de nomazi. Din loc în loc, acolo unde strâmtoarea se lărgea, peretele de piatră, străbătut de găuri, create de natură și adâncite de om, arăta ca un stup. În astfel de locuri, *dukhi* nu se temeau de nimic. Pericolele pluteau în aer. Din reflex, am tras siguranța pistolului-mitralieră.

După ce am umblat multă vreme prin acea crevasă, am dat peste rezervoare pline cu apă și cu acel carburant de proastă calitate fabricat în rafinării improvizate. N-am încercat să aflăm detalii, la război nu trebuie să te arăți prea curios. Era treaba geniștilor. În timpul unei scurte opriri, am ajuns la această concluzie comună:

¹ În Războiul de Șase Zile, între 5 și 10 iunie 1967, Israelul a înfruntat Egiptul, Iordania și Siria (n. a.).

frumusețea, când este sălbatică, este încă și mai maiestuoasă. Mai departe, am ajuns la o câmpie, și ea plină de surprize. Ocolind dealurile joase, riscam în orice moment să cădem în vreo prăpastie care se cobora din vârf către albia unui râu sec de multă vreme. Am ajuns în tabără după căderea nopții, neputând uita impresia pe care ne-o lăsase acea plimbare liniștită, aproape turistică, atât de neobișnuită în rutina războiului.